

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๔

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง ความสัมพันธ์ของอาณาจักรสุโขทัยกับขอม
ล้านนา และนครศรีธรรมราช

ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ชัยเทพา

ครูจรงค์ษ์ แสนแอ่น

เรื่อง

ความสัมพันธ์ของอาณาจักรสุโขทัยกับขอม
ล้านนา และนครศรีธรรมราช

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

อธิบายความสัมพันธ์ของอาณาจักรสุโขทัยกับขอม ล้านนา และนครศรีธรรมราชได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะและกระบวนการ

อธิบายความสัมพันธ์ของอาณาจักรสุโขทัยกับขอม ล้านนา
และนครศรีธรรมราชได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

คุณลักษณะเฉพาะ

เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อ
เรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัย

แผนที่อาณาเขตของสุโขทัย ในสมัยพ่อขุนรามคำแหง

ที่มา : <https://๑.bp.blogspot.com/-FZ๘๓Pl๓๓๓A/XYO๒Sn๑ULMI/AAAAAAAAQ๔E/fGtGxK๑๙C๖kdXgbwZTNf๒ld๘jyfMN๖๖SQCLcBGAsYHQ/s๑๖๐๐/s๔-๖๓๓๐๐๖.png>

จากแผนที่ข้างต้น นักเรียนคิดว่ามีอาณาจักรใดบ้าง
ที่อยู่ใกล้กับอาณาจักรสุโขทัย

แนวคำตอบ : อาณาจักรขอม นครศรีธรรมราช ล้านนา
อยุธยา จีน และมอญ

ความสัมพันธ์กับอาณาจักรล้านนาและเมืองพะเยา

ลักษณะความสัมพันธ์ของอาณาจักรสุโขทัยกับอาณาจักรล้านนาและเมืองพะเยา มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกันมากในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งตรงกับรัชสมัยพ่อขุนมั่งรายแห่งอาณาจักรล้านนาและรัชสมัยพ่อขุนงำเมืองแห่งพะเยา ระยะเวลาดังกล่าวนี้ดินแดนทั้งสามเป็นอิสระต่อกัน และผู้ปกครองอาณาจักรทั้งสามก็เป็นมิตรสนิทกันด้วย ดังจะเห็นได้จากตำนานโยนกและจารึกหลักที่ ๗๖ (จารึกวัดเชียงมั่น จังหวัดเชียงใหม่) ที่กล่าวถึงการสร้างเมืองเชียงใหม่ว่า พ่อขุนมั่งรายได้ทรงเชิญพ่อขุนรามคำแหงและพ่อขุนงำเมืองมาร่วมปรึกษาหารือ และเลือกชัยภูมิในการสร้างเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นราชธานีของอาณาจักรล้านนาใน พ.ศ. ๑๘๓๙ การเป็นมิตรไมตรีที่ดีต่อกันเช่นนี้เป็นผลให้การขยายอาณาเขตทางเหนือของสุโขทัยนั้น ต้องสิ้นสุดที่เมืองแพร่และเมืองน่าน

หลังรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหง ลักษณะความสัมพันธ์ของอาณาจักรทั้งสองเปลี่ยนไปให้ความสำคัญทางการเผยแผ่พุทธศาสนา ดังปรากฏหลักฐานในหนังสือชินกาลมาลีปกรณ์ว่า สมัยพระเจ้ากือนาแห่งอาณาจักรล้านนาได้ส่งราชทูตพร้อมเครื่องราชบรรณาการมาเฝ้าพระมหาธรรมราชาที่ ๑ เพื่อขออาราธนาพระสุมนเถระ พระภิกษุจากสุโขทัยไปประดิษฐานพระพุทธรูปลัทธิลังกาวงศ์ในอาณาจักรล้านนา

อิทธิพลทางพุทธศาสนาของสุโขทัยยังมีผลต่อลักษณะสถาปัตยกรรมของล้านนา ทำให้พระธาตุของล้านนา ในพุทธศตวรรษที่ ๒๐ มีลักษณะศิลปะแบบสุโขทัยผสมอยู่ด้วย จึงนับได้ว่าอาณาจักรล้านนา ได้รับอิทธิพลทางศิลปกรรมจากสุโขทัยอีกประการหนึ่งด้วย นอกจากนี้เมื่อพ่อขุนรามคำแหงประดิษฐ์แบบลายสือไทยขึ้นนั้น อักษรดังกล่าวได้แพร่หลายไปยังอาณาจักรล้านนา ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยและล้านนาเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรที่ดีต่อกันและยังมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกันด้วย ส่วนความสัมพันธ์กับพะเยาก็ดำเนินมาด้วยดีจนพะเยากลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนา

ความสัมพันธ์กับอาณาจักรนครศรีธรรมราช

อาณาจักรนครศรีธรรมราชหรืออาณาจักรตามพรลิงค์เป็นอาณาจักรที่มีอำนาจอยู่ทางดินแดนแหลมมลายูตั้งแต่ก่อนที่จะมีการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย แต่หลังจากที่มีการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยขึ้นแล้ว และอาณาจักรมีความเข้มแข็ง จึงได้มีการขยายอำนาจทางการเมืองลงไปจนถึงเมืองนครศรีธรรมราช จนทำให้เกิดความสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

ด้านการเสกสมรส มีหลักฐานว่าปู่ใสสงครามหรือที่ตำนานเมืองนครศรีธรรมราช เรียกว่า “พระยาศรีไสยณรงค์ เป็นโอรสของพ่อขุนอินทราทิตย์กับเจ้าหญิงแห่งเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นพระราชธิดาของพระยาศรีธรรมโศกราช เจ้าผู้ครองอาณาจักรนครศรีธรรมราช และจากหลักฐานพื้นเมืองนครศรีธรรมราช ก็กล่าวได้ว่าพระชายองค์หนึ่งของพ่อขุนรามคำแหงที่ชื่อท้าวโคตมิลิติ เป็นเครือญาติของพระเจ้าศรีธรรมโศกราช จันทรภาณุ แห่งนครศรีธรรมราช ซึ่งคงจะยกถวายพ่อขุนรามคำแหงคราวเสด็จเมืองนครศรีธรรมราช

ด้านศาสนา อาณาจักรสุโขทัยได้เริ่มความสัมพันธ์กับอาณาจักรนครศรีธรรมราชด้านศาสนาตั้งแต่รัชสมัยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์เสด็จไปเจริญสัมพันธไมตรีกับพระเจ้าสิริธรรมแห่งนครศรีธรรมราช และได้นำพุทธศาสนาเถรวาทลังกาวัจส์จากนครศรีธรรมราชมาประดิษฐานที่สุโขทัยเป็นครั้งแรกหลังจากนั้นจึงได้แพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวางในสมัยพ่อขุนรามคำแหง

ด้านการค้าขาย นครศรีธรรมราชเป็นเมืองท่าที่สำคัญของอาณาจักรสุโขทัยในการส่งเครื่องสังคโลกไปขายให้แก่ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ อินเดีย ฯลฯ ดังนั้นการที่อาณาจักรสุโขทัยมีสัมพันธไมตรีที่ดีกับอาณาจักรนครศรีธรรมราช จึงนับเป็นประโยชน์ทางด้านส่งเสริมการค้าขาย ส่วนการค้าขายโดยตรงนั้นอาจจะมีไม่มากนัก

ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๓ กลุ่ม แบ่งเป็นอาณาจักรขอม อาณาจักรล้านนา และอาณาจักรนครศรีธรรมราช
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ความสัมพันธ์ของอาณาจักรสุโขทัยกับอาณาจักรต่าง ๆ ตามที่กลุ่มของตนเองได้
๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสร้างแผนผังความคิดในเรื่องที่กลุ่มได้รับมอบหมายลงในกระดาษ A๔ พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับขอม
เป็นอย่างไร

 แนวคำตอบ : หลังจากที่ขอมเสื่อมอำนาจลง อาณาจักรสุโขทัย
จึงมีความเข้มแข็งขึ้น โดยเฉพาะในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับล้านนา เป็นอย่างไร

 แนวคำตอบ : ล้านนากับสุโขทัยเป็นมิตรกัน โดยที่สุโขทัย
มีอิทธิพลทางศาสนาต่อล้านนาเป็นอย่างมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับนครศรีธรรมราช
เป็นอย่างไร

 แนวคำตอบ : มีการนำพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์
จากนครศรีธรรมราชมาประดิษฐานยังสุโขทัย

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ความสัมพันธ์ของอาณาจักรสุโขทัยกับอยุธยา
มอญ และจีน

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาประวัติศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑